

Pax et bonum

Monday 24 January 2022

Pax et bonum

Gezegend 2022

Dat is wat we elkaar toewensen rond het verschijnen van dit nummer van Samen Geroepen op 30/31 december. En dan bedoelen we dat we Gods goedheid in het nieuwe jaar mogen ervaren, dat we gelukkig zijn en vrede vinden. 'Vrede en alle goeds' (Pax et bonum) wordt er vaak gezegd, met de groet die Franciscus doorgaf aan zijn leerlingen en die hij – zo zegt hij in zijn testament - zelf van de Here ontvangen had. Bij een vredeswens voor 2022 resoneert er wel heel veel mee. Allereerst de persoonlijke omstandigheden die voor sommigen best moeizaam en pijnlijk kunnen zijn. En meer in het algemeen is daar het gebrek aan vertrouwen. Dagelijks terugkerende items in het nieuws zijn de coronapandemie, de klimaatverandering, de vluchtelingen-problematiek, de demissionaire status van het kabinet (al bijna een jaar) en de toenemende polarisatie tussen bevolkingsgroepen.

Identitair en wakkere wokie's

Op die polarisatie willen we nader ingaan. Begrippen die we laatste jaren regelmatig tegenkomen zijn die van identiteitspolitiek en woke-beweging. Voor identiteitspolitiek geeft Wikipedia: het bedrijven van politiek vanuit de sociale identiteit van een bepaalde groep en de door deze groep gedeelde ervaring van maatschappelijk onrecht. Een goed voorbeeld van identiteitspolitiek is de opkomst van een partij als Denk. Er wordt wel geschermd met de alom geprezen inclusiviteit, maar intussen richt de partij zich op de belangen van Moslims. Kuzu en Öztürk werden november 2014 uit de fractie van de PvdA gezet nadat zij openlijke kritiek hadden geleverd op het integratiebeleid van Lodewijk Asscher (sociale zaken) en richtten hun eigen partij op vernoemd naar het Turkse woord voor gelijkheid 'denk'. Identiteitspolitiek pur sang vinden we overigens ook bij Forum voor Democratie. Let op de verheerlijking van Nederlands volksverleden in de zendtijd voor de politieke partijen. En dan de woke-beweging (be woke – wees wakker). Die bestaat uit mensen die superalert zijn op sociale misstanden en hypergevoelig voor welke vorm van discriminatie dan ook. Een mooi voorbeeld daarvan is het introduceren van een nieuw spelalfabet ofwel telefoonalfabet. Daar mogen niet alleen maar wittemannennamen in staan. Waarom niet de A van Ali en de M van Mohammed! Wat woke gedaan heeft met het sinterklaarfeest is inmiddels bekend. Black Life Matters is tevens een exponent van deze inmiddels wereldwijde beweging. En laten we het maar even niet hebben over genderneutrale toiletten en de 'reizigers' (ipv dames en heren) van de NS.

Gewoon soep

Er was eens iemand die een restaurant bezocht. De ober vroeg hem: 'Wilt u kippen-, tomaten- of champignonsoep?' De klant zei: 'Doe niet zo moeilijk'; ik wil gewoon soep.' Jonathan Sacks die ons dit verhaaltje vertelt, wil daarmee laten zien, dat wij allemaal kenmerken hebben die ons een eigen identiteit verlenen. 'De mens' bestaat niet. Wél de westerling, de Japannees, de hindoe, de wetenschapper, de lesbienne, de ondernemer, de kunstenaar, de alleenstaande moeder. In zijn inmiddels klassieker Not in God's Name waarschuwt Jonathan Sacks tegen een universalisme dat ons allemaal dezelfde taal wil laten spreken. Dat is imperialisme! En hij waarschuwt tegen een particularisme dat alleen maar gedreven wordt door liefde voor het eigene. Het resultaat daarvan is onderdrukking van wie anders zijn. Identitair en wokie's vertegenwoordigen beiden een extreem standpunt. Zij maken zich schuldig aan radicalisering.

Identiteitspolitiek wil heersen. En wokie's hebben het wel altijd over gelijke kansen, maar dromen intussen van gelijke uitkomsten. Ze ontkennen alle diversiteit en halen het scheermes over de samenleving heen.

Gestolen zegen

Er staat in de Bijbel een verhaal over iemand die de zegen van zijn broer gestolen had. Wie de Bijbel kent weet dat het Jakob is, die zijn vader Isaak bedriegt en er met de zegen van zijn broer Esau vandoor gaat. In zijn bovengenoemde boek geeft Jonathan Sacks een prachtige exposé van het boek Genesis als het boek van de broedertwist: Kaïn en Abel, Isaak en Ismaël, Jakob en Esau, Jozef en zijn broers. Het mooie van Sacks' Joodse uitleg is dat God een zegen heeft voor iedereen. Kaïn ontvangt een teken, Ismaël wordt evenals Jakob stamvader van een groot volk en Esau wordt door Jakob overladen met geschenken. Nu Jakob met de engel (met God) geworsteld heeft, hoeft hij niet meer tegen zijn broeder te vechten; God wil er zijn voor alle mensen. Het gaat er alleen maar om of je daarop in wilt gaan. Broedertwist kan en mag daarom niet bestaan. Wij moeten niet over elkaar willen heersen of de ander ontkennen vanwege zijn of haar (ik ben nu ook even woke) anders-zijn. Wij mogen de ander haar of zijn zegen niet ontstelen. Ik moet niet als die ander willen zijn en ik mag de ander niet opleggen om zoals ik te zijn. Iedereen heeft een eigen zegen.

Gerechtigheid en liefde

Interessant is ook wat rabbi Sacks zegt over particuliere liefde en universele gerechtigheid. Dat ik tot een groep behoor (wat onvermijdelijk is) en dat ik mijn groep en familie liefheb (wat heel natuurlijk is) behoeft nog niet in mindering te worden gebracht op de gerechtigheid die ik alle mensen toewens. De verleiding is groot om hierop door te gaan, maar wie méér wil, moet het boek van Sacks maar eens lezen. Mijn schrijven begon met een vredewens voor 2022. Die vrede komt er niet als we maar door blijven polariseren. Zelfs in ons parlement maakt men elkaar uit voor rotte vis en daagt men elkaar voor het tribunaal. De voorzitter van de tweede kamer heeft er een punt van gemaakt! Laten we elkaar onze eigenheid en ons anders-zijn gunnen en laten we niet over elkaar willen heersen. Met extremisme is nog nooit een probleem opgelost. Ds. Aad Woudenberg